

Aleksandra Żelechowska
Grażyna Miller
BVQI Polska

Doświadczenia z certyfikacji systemu zarządzania środowiskowego w zakładzie

WSTĘP

Najnowsza strategia kontroli zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska odrzuca ideę zdolności środowiska do zaadsorbowania określonej ilości związków niebezpiecznych, a tym samym ich monitorowania, na rzecz prewencji czyli tzw. opcji zrzutu zerowego.

Doświadczenia krajów zachodu w egzekwowaniu zobowiązań środowiskowych od przedsiębiorstw przemysłowych wskazują, że tańsza i efektywniejsza może być samokontrola.

Obie te przesłanki plus sukces systemów zapewniania jakości to przyczyna zauważanej ostatnio popularności systemów zarządzania środowiskowego, a szczególnie tych, które zostały oparte na normie ISO 14 001.

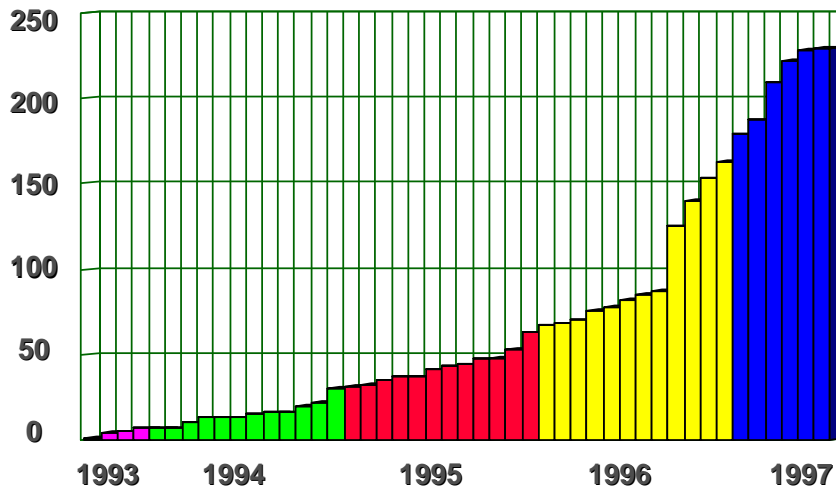
Ilustracją powyższej tezy jest przykład wzrostu ilości wydawanych przez BVQI certyfikatów SZŚ w ostatnich latach (rys. 1).

Na świecie wydano obecnie około 2 300 certyfikatów (ENDS No. 273), przy czym na Niemcy, Japonię, Holadnię i W. Brytanię przypada więcej niż połowa tej ilości.

Dla Polaków interesujące być może silne zainteresowanie certyfikacją środowiskową wśród krajów Dalekiego Wschodu, a szczególnie w Korei, Japonii i na Tajwanie. Główną siłą napędową certyfikacji w tych regionach świata jest obawa, iż normy zarządzania środowiskowego mogą stać się barierą handlową na lukratywnym rynku europejskim. Wydaje się iż dokładnie ten sam mechanizm winien zadziałać w Polsce.

CERTYFIKATY SZŚ

Rys. 1. Wzrost ilości certyfikatów SZŚ wydanych przez BVQI.

Każdy zakład, który wdrożył już SZŚ pragnie otrzymać certyfikat, będący niezależną i pozytywną oceną tego systemu stosowaną w gospodarce rynkowej jako promocja.

PROCES CERTYFIKACJI

Kryteria akredytacji SZŚ

Akredytacja, certyfikacja?

Jednostka certyfikująca jest to jednostka, która sprawdza czy SZŚ organizacji spełnia wymagania wybranej normy.

Jeżeli firma spełnia te wymagania, jednostka certyfikująca wystawia firmie uznany certyfikat. Jednostki akredytujące są odpowiedzialne za zezwalanie jednostkom certyfikującym na wystawianie certyfikatów. Kontrolują one i ustalają kryteria certyfikacji SZŚ, a ponadto sprawdzają, czy wewnętrzne procedury certyfikacji spełniają te kryteria i czy są one odpowiednio wdrażane. Jednostka akredytująca gwarantuje wartość certyfikatu, jego uznanie. Wybór jednostki certyfikującej ma strategiczne znaczenie dla każdej firmy, musi to być jednostka akredytowana czyli uznawana w krajach, w których znajdują się jej główni klienci. BVQI posiada akredytacje na certyfikację wg ISO 14001 i/lub EMAS w następujących krajach: Anglia, Szwecja, Szwajcaria, Dania, Holandia, Niemcy, Brazylia, Francja, USA, Australia i Nowa Zelandia, a także Luksemburg.

Różne kryteria akredytacji

W początkowym okresie rozwoju SZŚ, w jakim się znajdujemy, kryteria akredytacyjne różnią się między sobą.

Holenderska jednostka akredytująca RvA wymaga, aby przedsiębiorstwa certyfikujące zgłaszały władzom każdą niezgodność z przepisami prawa, UKAS brytyjska jednostka akredytująca tego nie wymaga.

Oczywiście w miarę rozwoju systemu różnice te będą zanikać, tym bardziej, że międzynarodowe stowarzyszenia jednostek akredytujących takie jak EAC (European Accreditation of Certification) lub IAF (International Accreditation Forum) dążą do ich ujednolicenia.

Co to jest IQNet?

IQNet jest organizacją zrzeszającą państwowe ciała certyfikacyjne. Każde państwowe ciało certyfikacyjne automatycznie zostaje członkiem IQNet'u. Odpowiednikiem IQNet'u w odniesieniu do prywatnych ciał certyfikacyjnych jest IIOC (Independent Organisation for Certification), zrzeszająca 7 firm, a mianowicie:

1. ABS Quality Evaluations (St. Zjednoczone Ameryki Północnej);
2. Bureau Veritas Quality International (W. Brytania);
3. Det Norske Veritas Certification (Norwegia);
4. Germanische Lloyd QS - Zertifizierung GmbH (Niemcy);
5. Lloyd's Register Quality Assurance Ltd (W. Brytania);
6. SGS International Certification Services (Szwajcaria)
7. TÜV (Niemcy).

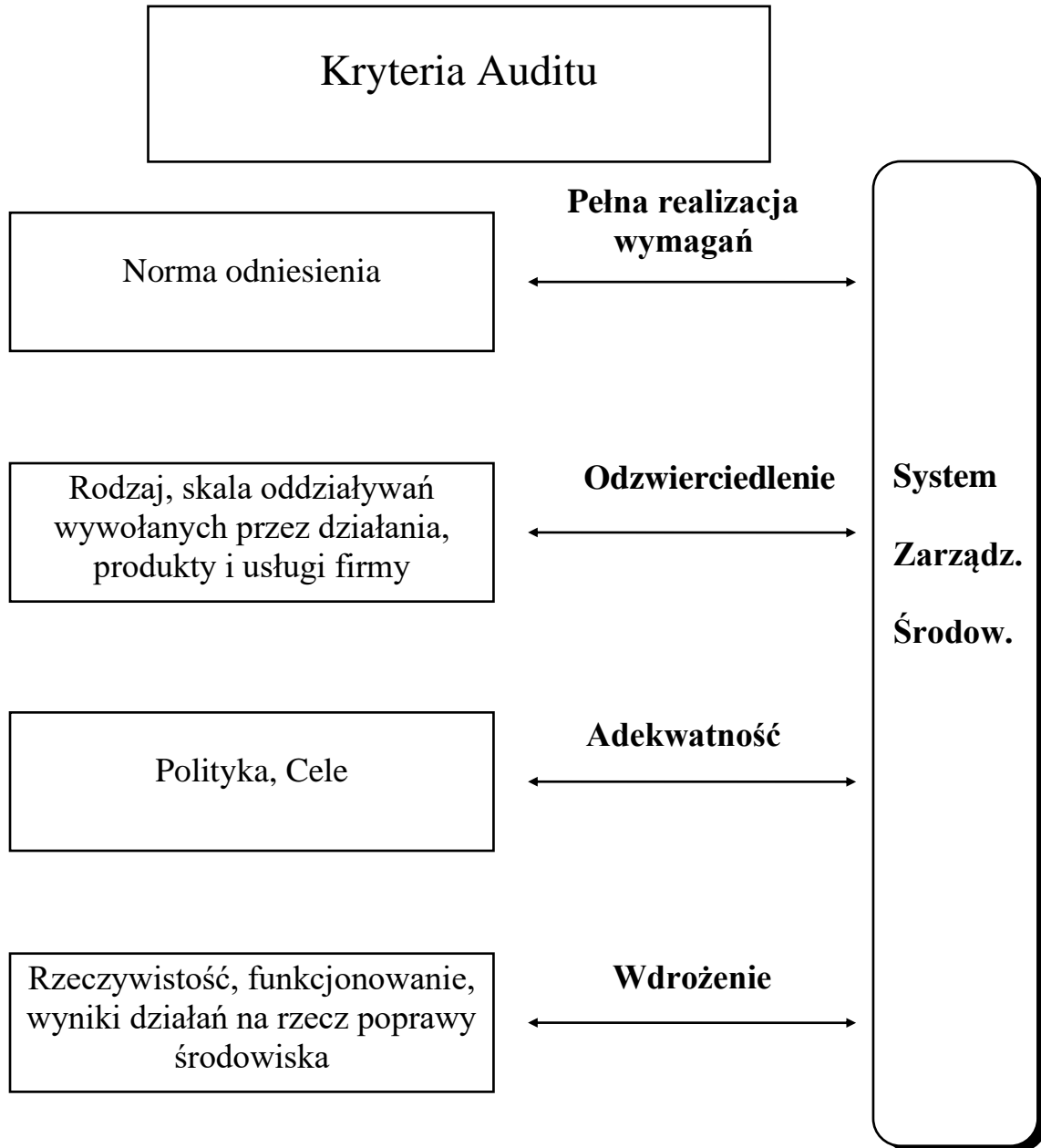
Pozycję wyżej omawianych stowarzyszeń na rynku światowym przedstawiono na rys.2.

POZYCJA ORGANIZACJI CERTYFIKUJĄCYCH NA RYNKU ŚWIATOWYM		
IQNet	18 organizacji państwowych	44%
IIOC	7 organizacji prywatnych niezależnych	41%
INNE	Ponad 100 organizacji	15%

Rys. 2. Pozycja organizacji certyfikujących na rynku światowym

Ogólne kryteria auditu SZŚ

Najbardziej generalny zapis kryteriów auditu SZŚ został zobrazowany na rys.3

Rys. 3. Ogólne kryteria auditu SZŚ.

Każde ciało certyfikujące prowadzi audyty zgodnie z szczegółowymi wymogami, jakie scharakteryzowano w następnym punkcie.

Proces certyfikacji w/g BVQI

BVQI prowadzi proces certyfikacji na zgodność z normą ISO 14 001 stosując się w nim do wymogów kryteriów akredytacji wszystkich ciał, których akredytację posiada, a także wymogów EAC.

Poniżej podano najistotniejsze wymogi tego procesu, dla ułatwienia zrozumienia dalszych rozdziałów tego referatu i podkreślenia różnic w sposobie certyfikowania systemów ZJ i ZŚ.

Certyfikacja SZŚ przeprowadzana jest 2 etapowo na terenie jednostki organizacyjnej.

Audit wstępny

Audit wstępny ma sprawdzić stan przygotowania firmy do auditu certyfikacyjnego i zapewnić właściwe zaplanowanie tegoż auditu; a wszystko to poprzez sprawdzenie czy:

- ✓ SZŚ bazuje na trafnej identyfikacji znaczących aspektów środowiskowych;
- ✓ firma jest w zgodzie z prawem;
- ✓ SZŚ został tak zaprojektowany, że prowadzi przedsiębiorstwo do realizowania wymogów prawa środowiskowego i jego własnej polityki środowiskowej, a szczególnie do stałego ulepszania wyników działań na rzecz środowiska;
- ✓ wdrożenie SZŚ uzasadnia przejście do auditu głównego;
- ✓ audit wewnętrzny spełnia wymagania normy i może stać się podstawą przeprowadzenia auditu certyfikacyjnego

W trakcie tego procesu auditor dokonuje także:

- ✓ przeglądu dodatkowej dokumentacji i/lub z wyprzedzeniem określa jakie niezbędne umiejętności (reprezentowane najczęściej przez specjalistę) firma certyfikująca musi zdobyć;

Audit wstępny opiera się na przeglądzie dokumentacji, ale nie ogranicza się do niego, bowiem auditor musi uzyskać wyraźny obraz aspektów środowiskowych związanych z badanym miejscem.

Audit Certyfikacyjny

Celem auditu certyfikacyjnego jest:

- ✎ potwierdzenie, że SZŚ spełnia wymogi wszystkich punktów normy;
- ✎ określenie, czy system zarządzania środowiskowego przedsiębiorstwa jest zaprojektowany tak, aby umożliwił osiągnięcie poprawy wydajności działań na rzecz środowiska i zgodność z przepisami i rzeczywiście to umożliwił;
- ✎ potwierdzenie, że firma spełnia założenia swojej polityki i realizuje wymogi własnych procedur.

Aby to osiągnąć audit koncentruje się na:

- identyfikacji i ocenie aspektów środowiskowych firmy;
- wynikających z nich celach i zadaniach;

- monitorowaniu, pomiarach, pisaniu raportów i dokonywaniu przeglądów wydajności działań na rzecz środowiska w odniesieniu do celów i zadań;
- prowadzeniu auditów wewnętrznych i przeglądów kierowniczych w celu zapewnienia stałej skuteczności systemu;
- sprawdzeniu na zasadzie próbkowania, wymagań prawnych i wymagań nałożonych przez inne obowiązujące przepisy,
- odpowiedzialności kierownictwa za realizację polityki środowiskowej.

Istota sprawy: procedura wyboru znaczących aspektów środowiskowych

Jedną z pierwszych czynności auditora będzie ocena tej procedury. Będzie on postępował w/g następujących zasad:

- do firmy należy określenie kryteriów, za pomocą których identyfikuje się znaczące aspekty środowiskowe, jak również opracowanie odpowiedniej procedury;
- do jednostki certyfikacyjnej należy ocena, czy procedura, za pomocą której firma określa znaczące aspekty środowiskowe, jest trafna i odpowiednia;
- wszelkie niespójności pomiędzy procedurą organizacji a rezultatami jej stosowania oraz polityką, celami i zadaniami zostaną przedstawione jako niezgodności.

Aspekt znaczący a SZŚ

Jeśli aspekt uznano za znaczący musi on być ujęty w systemie zarządzania. Może to za sobą pociągnąć:

1. programy planowanej poprawy
2. nadzór zapewniający stałą zgodność z wymaganiami i utrzymanie wyników działań na rzecz środowiska na stałym poziomie
3. badania i rozwój możliwości dalszego ulepszania systemu i wyników środowiskowych.

Powyższe wymagania realizuje się poprzez:

Ad 1. Realizację Programów Środowiskowych

Ad 2. Połączenie następujących elementów:

- istnieje procedura/instrukcja zapewniająca, że proces technologiczny/inna działalność prowadzony jest w określonych/stałych warunkach, zapewniających, że wielkość negatywnych oddziaływań środowiskowych jest przynajmniej taka sama
- procedury, wyposażenie do monitoringu/pomiarów znajduje się na miejscu
- opracowano plany awaryjne mające na celu zarówno zapobieganie awariom ekologicznym, jak i właściwe postępowanie w razie wypadku i zasady usuwania jego skutków

Ad 3.Np.:

- Rozwój systemu monitoringu
- Badania nad sposobami utylizacji osadów; etc.

SPOSTRZEŻENIA Z CERTYFIKACJI SZŚ

Uwagi wstępne

Należy pamiętać, że audit SZŚ jest „próbkowaniem” i że auditor środowiskowy traktuje właściwą dokumentację jako warunek konieczny, ale nie wystarczający do rekomendowania przedsiębiorstwa jako zasługującego na certyfikat.

Prawo polskie dopuszcza brak aktualnej zgodności z prawem, o ile przedsiębiorstwo inwestuje w urządzenia i technologie prośrodowiskowe oraz uzgodniło z Wydziałem Ochrony Środowiska U.W. i PIOŚ'em Programy Dostosowawcze.

Ta ostatnia tendencja znajduje, na szczęście swoje odbicie w kryteriach akredytacji brytyjskiej, które dopuszczają chwilową niezgodność z prawem w przypadku nowych systemów, o ile przedsiębiorstwo opracowało wiarygodny (m.in. uzgodniony z administracją państwową) harmonogram działań prowadzących do osiągnięcia zgodności z przepisami.

Co będzie badał audytor

1. Przede wszystkim będzie się starał ustalić czy przedsiębiorstwo jest w zgodzie z wymogami prawa środowiskowego i czy jest w stanie udowodnić, że aktualizuje te wymagania, co jest szczególnie istotne w Polsce, ze względu na permanentny proces dopasowywania naszego prawa do wymogów Wspólnoty Europejskiej;
2. ponadto sprawdzi czy SZŚ rzeczywiście identyfikuje prawdziwie znaczące dla środowiska oddziaływania i
3. czy przedsiębiorstwo konsekwentnie stosuje się do wymogów swego systemu i normy SZŚ; następnie
4. sprawdzi wiarygodność auditów wewnętrznych tzn. fakt i wagę podnoszonych niezgodności, sposób przeprowadzania auditów, wnioski po ich zakończeniu, jakość i terminowość akcji korekcyjnych;
5. ponadto dokona analizy konsekwencji wyboru aspektów znaczących w polityce, celach i zadaniach;
6. sprawdzi nadzór operacyjny poprzez:
 - wizytę w miejscu prowadzenia badanego procesu
 - analizę zobowiązań wynikających z instrukcji stanowiskowych
 - przegląd ksiąg ruchu
 - przegląd wyników monitoringu i weryfikację zgodności z wymogami prawnymi i innymi, a także zasadami właściwej oceny statystycznej i posługiwania się kalibrowanymi przyrządami
 - przetestowanie kompetencji operatorów - analiza karty szkoleń i etatu
 - analizę przygotowania do zapobiegania, działań w czasie i usuwania skutków awarii
7. sprawdzi czy przeglądy kierownicze prowadzą rzeczywiście do uaktualniania systemu, tzn. czy nie są tylko formalnością.

Typowe niezgodności

Na tym etapie rozwoju SZŚ najczęściej stwierdza się następujące niezgodności:

1. Brak konsekwentnego stosowania procedury identyfikacji aspektów:
 - aspekty, które auditor zauważa w trakcie wizyty np. hałas, odór, osady pościekowe nie zostały zidentyfikowane;
 - w karcie identyfikacji warunków awaryjnych brak pożarów, rozlewów;

- nie zidentyfikowano aspektów wynikających z działań podwykonawców
2. celowo pomija się identyfikację pewnych aspektów środowiskowych,
 - bo istnieje obawa, że zakład nie będzie mógł ich nadzorować np. skażenie gleby (w punktach przeładunku kwasu); brak identyfikacji CO₂ w przypadku dopalania CO do CO₂ w kotłowniach;
 - poszczególne oddziały (szczególnie zautomatyzowane, lub nieoprzyrządowane) nie chcą identyfikować takich aspektów jak zużycie energii, powstawanie ścieków , etc.; ponieważ: uważają, że brak im wpływu na aspekt, a za zużycie energii i gospodarkę ściekową odpowiada jedynie Wydział Zarządzany przez Głównego Energetyka;
 3. Brak konsekwentnego stosowania kryteriów istotności, określonych przez przedsiębiorstwo we własnej procedurze systemowej 4.3.1.
 - np. W procedurze mówi się , że jedynym kryterium istotności są zobowiązania prawne przedsiębiorstwa, podczas gdy w praktyce przedsiębiorstwo stosuje 3 kryteria: prawo, politykę środowiskową przedsiębiorstwa, zażalenia stron trzecich
 4. polityka nie wynika z identyfikacji aspektów znaczących i nie jest charakterystyczna dla przedsiębiorstwa:
 - np. zawiera zobowiązania do minimalizowania zużycia mediów energetycznych, a zużycie wody i energii określono jako aspekty nieistotne;
 - po zamianie nazwy jednego przedsiębiorstwa na drugie polityka pozostaje adekwatną
 - używana jako filtr przy wyborze aspektów istotnych, prowadzi do braku selekcji najistotniejszego dla przedsiębiorstwa obszaru nadzoru systemowego; tzn. wszystkie aspekty są znaczące;
 5. niewłaściwie działa procedura uaktualniania zobowiązań prawnych przedsiębiorstwa- rejestr nie zawiera ostatnio wprowadzonych w życie uregulowań;
 6. przedsiębiorstwo nie monitoruje praktycznie swej zgodności z prawem, bo auditor stwierdza szereg uchybień np. brak decyzji o emisji z kotłowni, którą planowano zlikwidować, a która jednak w dalszym ciągu funkcjonuje, brak monitorowania wszystkich parametrów w ściekach zrzucanych do odbiorników do których monitorowania przedsiębiorstwo zobowiązało się w umowie z OPWiK; etc.
 7. cele i konsekwentnie zadania nie są wybierane suystemowo, ponieważ przedsiębiorstwo ustala także cele związane z grupą aspektów nieznaczących;
 8. cele nie są wyrażone ilościowo, choć jest to możliwe;
 - np. nie podaje się, o ile zmniejszy się emisja SO₂, NO_x, CO i pyłu w przeliczeniu na jednostkę produktu poprzez redukcję emisji zorganizowanej;
 9. cele są ustalane na wyrost bez uprzedniego określenia prawdziwego tła; np. sprawdzenia czy stosowane metody pomiarowe są porównywalne.
 10. programy środowiskowe zawierają cele i zadania zrealizowane w latach poprzednich.
 11. nadzór operacyjny występuje jako cel;
 - np. ograniczenie produkcji osadu nadmiernego poprzez właściwą eksploatację oczyszczalni biologicznej ścieków;
 - remont urządzeń, w przypadku gdy nie daje on wyraźnej redukcji emisji zanieczyszczeń w porównaniu z okresem poprzednim;
 12. mechanizm przekazywania i odbierania informacji nie działa prawidłowo :
 - przedsiębiorstwo nie notuje żadnych skarg mimo, że jego produkcja wydaje się budzić poważne zaniepokojenie wśród otoczenia;
- szczególnie w przypadku gdy przedsiębiorstwo jest duże, a SZŚ wprowadzono jedynie w jednym z zakładów przepływ z komórek ogólnych np. Ochrony Środowiska niżej

- przebiega zbyt wolno; co wydaje się być szczególnie niebezpieczne, ze względu na stale zmieniające się prawodawstwo polskie;
13. monitoruje się jedynie emisje, a brak jest pomiarów zużycia czynników energetycznych;
 14. audyty wewnętrzne zajmują się jedynie brakami w dokumentacji, a pomijają poważne błędy systemowe i operacyjne - np. opieranie systemu na wadliwej procedurze wyboru aspektów; brak właściwego identyfikowania i przechowywania niebezpiecznych substancji chemicznych;
 15. przeglądy kierownicze prowadzi się stosując metodę szerokiego omawiania problemu zamiast:
 - przedstawić w formie liczbowej osiągnięcia lub braki systemu;
 - ponadto oświadcza się, iż system działa sprawnie, a polityka nie wymaga zmiany, chociaż w obu przypadkach jest to oświadczenie, które po przeanalizowaniu dowodów auditor jest w stanie zakwestionować
 16. samo pojęcie “systematycznego podejścia do zarządzania środowiskowego” jest wdrażającym system obce; należy tu podkreślać, że zakład ma dzięki istnjącemu SZŚ tak działać, aby móc wykazać, że efektywnie zarządza posiadanym potencjałem ekologicznym;
 17. brak konsekwentnego stosowania własnych procedur w początkowym okresie działania systemu;
 18. system pomija zupełnie obszar projektowania przedsiębiorstwa;

Mocne punkty SZŚ polskich przedsiębiorstw

- Dobrze opanowana strona formalna systemu, szczególnie tam, gdzie przed SZŚ wdrożono System Zapewniania Jakości;
- Istnienie nieformalnego SZŚ;
- Właściwe przeszkolenie personelu;
- Wysoki profesjonalizm specjalistów d/s środowiska i technologów;
- Zaangażowanie dyrekcji i personelu;
- Istnienie innych systemów nakładających się w pewnych obszarach na SZŚ np.: SZJ, BiHP, Bezpieczeństwa Procesowego.

Charakterystyczne błędy w podejściu zespołu wdrażającego EMS do certyfikacji

- Przewaga formy nad treścią;
- Brak zrozumienia podstawowej zasady SZŚ ”Aspekty Znaczące muszą być co najmniej nadzorowane”
- Brak pełnej świadomości zobowiązań prawnych przedsiębiorstwa, szczególnie w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw i w obszarach, w których ochrona środowiska zawarta jest w aktach prawnych innych niż środowiskowe;
- Pomijanie istotnych dla środowiska obszarów; np. aspektów przyszłych i przeszłych, oddziaływań środowiskowych podwykonawców, magazynów, laboratoriów;
- Brak akredytacji lub innego uwiarygodnienia wyników analiz laboratoryjnych;
- Źle rozłożone obowiązki (najczęściej przeciążony jest albo przedstawiciel dyrekcji d/s SZŚ, albo specjalista d/s środowiska);
- Brak zwyczaju otwartego komunikowania swoich trudności zarówno w odniesieniu do PIOŚ’u, jak i auditora - niechęć do ujawniania: słabych punktów systemu, w tym trudności w redukowaniu negatywnych oddziaływań na środowisko - puste rejestry komunikacyjne

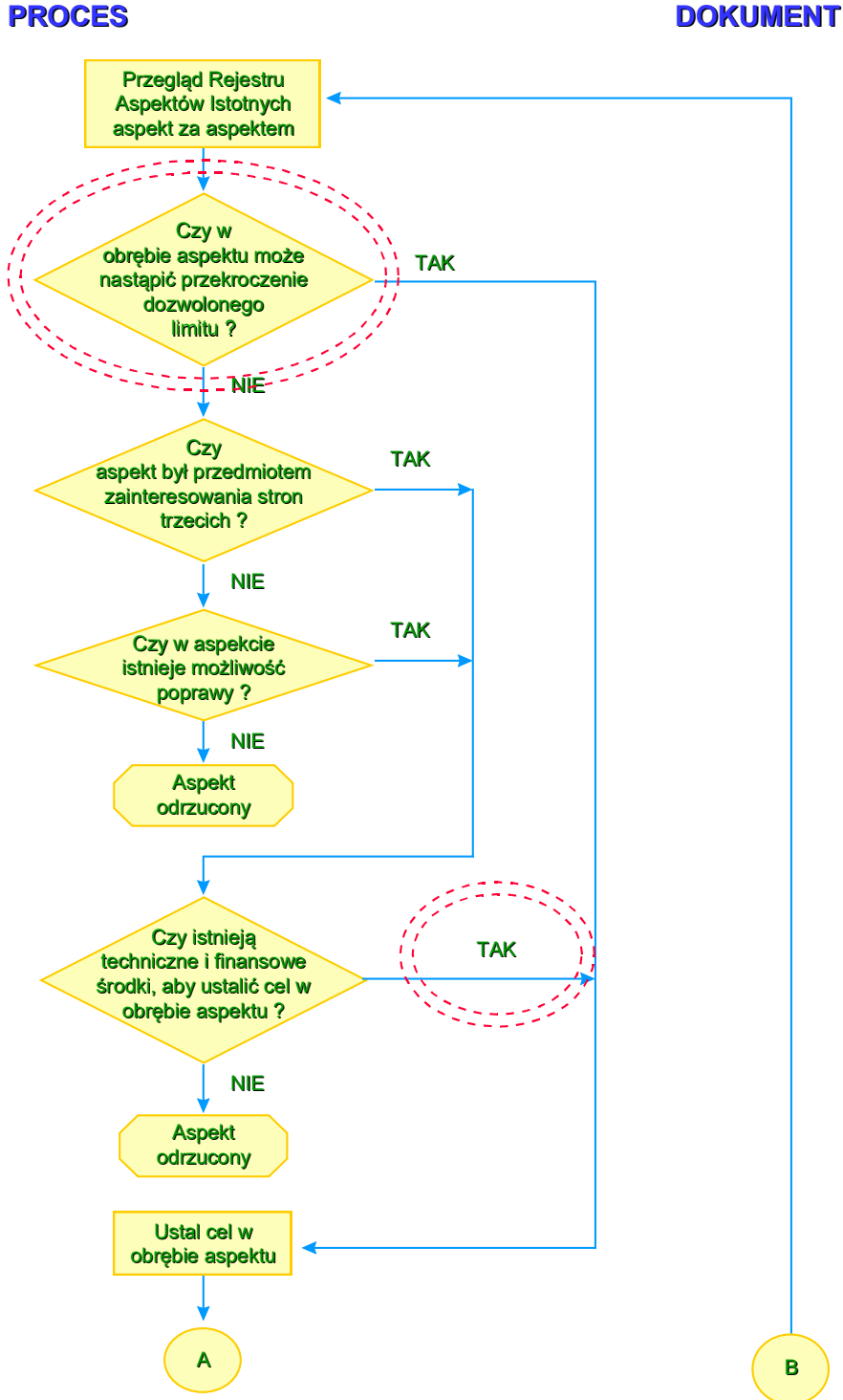

- Brak zrozumienia, że jest to system wymagający ciągłego uaktualniania - typowy jest brak mechanizmu uaktualniania Rejestru Aspektów, w wyniku czego przyszłe rozwiązania technologiczne nie są poddawane ocenie systemowej przed zakupem nowej technologii.
- Powierzchnowe rozumienie wymogów normy - np. mylenie celów z utrzymaniem status quo;
- Brak zrozumienia, iż auditor środowiskowy posługuje się nie tylko normą ale stosuje także kryteria akredytacyjne;

W początkowym okresie funkcjonowania systemu obserwuje się 3 grupy błędów:

1. systemowe, wynikające z braku pełnego zrozumienia wymagań systemu;(np. algorytm celów nie zapewnia zgodności z prawem) jako przykład na rys. 4 pokazano typowe błędy w algorytmie wyboru celów (rys. 4);
2. wynikające z nieprzystosowania procedur do praktyk rzeczywistych;
3. niepełne rozumienie zobowiązań przedsiębiorstwa do realizowania wymogów normy w punktach 4.4.6 i 4.5.1.

WYBÓR CELU W OBRĘBIE ZNACZĄCYCH ASPEKTÓW

Rys. 4. Typowe błędy w algorytmie celów (zaznaczone)

Przykłady praktyczne

Typowa - częściowa lista pytań (tzw. check lista) w przypadku auditu (SZŚ zgodnego z wymogami ISO 14001) kotłowni olejowej, lub węglowej w nawiasie zaznaczono odpowiednie punkty normy:

- Jaka jest zawartość siarki w oleju opałowym, węgłu? (4.3.1)
- Czy zakład posługuje się udokumentowaną procedurą badania emisji z kotłowni? (4.5.1)
- Jaką ilość SO₂ emituje kotłownia w ciągu roku? (4.3.1)
- Czy w obszarze emisji SO₂ przedsiębiorstwo ustaliło sobie pewne cele lub zadania? (4.3.3)
- Czy sprawność cieplna kotła jest dokumentowana i zapisywana? (4.4.6)
- Czy jednym z celów/zadań przedsiębiorstwa jest poprawa sprawności cieplnej kotła? (4.3.3)
- Co dzieje się z chemikaliami i odpadami stosowanymi w czasie remontu kotła? (4.4.6)
- Jak przeszkolono pracowników kotłowni? (4.4.2)
- Czy przedsiębiorstwo zidentyfikowało wszystkie swoje zobowiązania prawne i inne wynikające z pracy kotłowni? (4.3.2)
- Jak przedsiębiorstwo prowadzi gospodarkę odpadami powstałymi w kotłowni? (4.4.6) emisje z kotłowni? (4.3.1)

Część dokumentacji jaka może posłużyć do udowodnienia auditorowi, że organizacja spełnia wymogi punktu 4.4.7 normy ISO 14 001 - przygotowanie do awarii:

1. Zidentyfikowano i oceniono zagrożenie środowiskowe wynikające z ewentualnych wypadków i awarii.
2. Istnieje udokumentowana procedura, która identyfikuje potencjalne wypadki i awarie określa działania, jakie należy podjąć w przypadku wystąpienia awarii lub wypadku
3. Istnieje udokumentowana procedura, służąca: badaniu i zapobieganiu oddziaływaniom środowiskowym wynikającym z wypadku lub awarii
4. Istnieją zapisy z przeglądów procedur awaryjnych
5. Istnieją raporty powypadkowe
6. Personel, który ponosi odpowiedzialność za właściwe przygotowanie i działania w tym obszarze został zidentyfikowany

Część typowych działań, jakie podjąłby auditor dla przeprowadzenia oceny efektywności całego obszaru zabezpieczeń antyawaryjnych w przedsiębiorstwie:

1. Zweryfikuje identyfikację i ocenę ryzyka środowiskowego
2. Sprawdzi zapisy zmian poczynionych w procedurach
3. Przeprowadzi wywiad z personelem kluczowym
4. Sprawdzi przeciwawaryjne instrukcje stanowiskowe i istnienie list kontrolnych obejmujących takie obszary, jak instalacje stwarzające specjalne zagrożenie, listy charakteryzujące ilościowo i jakościowo materiały i odpady niebezpieczne stosowane przez przedsiębiorstwo, miejsca ich magazynowania etc.
5. Poprosi o dowody przeprowadzenia alarmów/ćwiczeń próbnych
6. Poprosi o przeprowadzenie w jego obecności symulacji działań powypadkowych (np. w przypadku rozlewu chemikaliów lub oleju)

Przykład podnoszenia niezgodności przez auditora

W czasie auditu auditor zauważa zbiornik na olej opałowy, który nie został posadowiony na tacy ani też zabezpieczony inaczej przed ewentualnym rozlewem; jednocześnie w odległości 2 m od zbiornika przebiega kanalizacja odprowadzająca wody opadowe do rzeki. Przeglądając Rejestry Aspektów Znaczących auditor zauważa, że rozlewy oleju nie zostały zidentyfikowane jako aspekty znaczące.

Oczywiste dla auditora jest, że opisana powyżej sytuacja może doprowadzić do skażenia środowiska.

Działania podejmowane przez auditora:

- Próba ustalenia dlaczego rozlewy olejowe nie zostały uznane za aspekt znaczący; jeżeli przedsiębiorstwo nie jest w stanie logicznie uzasadnić takiej oceny istnieje wystarczająca ilość dowodów obiektywnych aby podnieść niezgodność wobec pktu 4.3.1 normy ISO 14001
- auditor podnosi niezgodność
- ustala datę usunięcia tej niezgodności przez zakład
- ponadto sprawdza przygotowanie zakładu do zapobiegania awariom zgodnie z wymogami pktu normy 4.4.7.
- sprawdza czy przedsiębiorstwo zidentyfikowało swoje zobowiązania prawne związane ze zrzutem ścieków do odbiornika.

Zamiast wniosków w niniejszym referacie zamieszczono kilka poniżej scharakteryzowanych myśli autorów.

Wątpliwości auditorów

- Norma ISO 14 001 jest trudna dla auditorów, bo dla podnoszenia niezgodności mogą oni używać jedynie tekstu części zawierającej definicje i właściwą normę, aneksy nie są obligatoryjne, bowiem zawierają zwrot "powinien", a nie "musi".
- Nie istnieje jeszcze dokument zawierający jednoznaczną interpretację normy.
- Norma ma za zadanie wciągnąć firmy w proces certyfikacji, stąd też auditor winien brać pod uwagę możliwości technologiczne, finansowe i organizacyjne kraju, niemniej musi on stale pamiętać, że minimalnym poziomem wymagań jest zgodność z prawem środowiskowym danego kraju.
- Istnieją wyraźne różnice interpretacyjne w rozumieniu filozofii normy ISO 14 001 przez instytucje certyfikujące. Niektóre z nich uważają, że celem normy jest nagradzanie najlepszych, a certyfikat jest wyrazem efektywności działań prośrodowiskowych. Inne przyjmują, że celem normy jest doprowadzenie maksymalnie dużej ilości przedsiębiorstw do stosowania samokontroli w zarządzaniu środowiskowym, a certyfikat jest wyrazem zaangażowania firmy w ten proces.
- Konkurencja wśród firm certyfikacyjnych może prowadzić do obniżenia rangi certyfikatu.

Przewidywane trendy w wymaganiach dotyczących certyfikatorów SZŚ

Zaostrzenie kryteriów kwalifikacji auditorów:

- głębsza specjalizacja w różnych sektorach przemysłowych
- doświadczenie w pracy związanej z szerokopojętą ochroną środowiska
- znajomość technik i doświadczenie w prowadzeniu auditów
- znajomość lokalnego prawa środowiskowego

Piśmiennictwo

1. Global uptake of ISO 14 001, The ENDS REPORT, Nr 273, strona 3.
2. Certification of Environmental Management Systems according to BS 7750, SCM, 11 July 1995 - tłumaczenie z języka holenderskiego na język angielski, materiały BVQI Londyn.
3. Guidelines for the Accreditation of Certification Bodies for Environmental Management Systems, Rev. 00, 06/1996.

4.

EKO KONSULT®
GRUPA TECHNOLOGICZNA ASE

5.

6.

EKO KONSULT®
GRUPA TECHNOLOGICZNA ASE

7.